

Schriftelijke vraag:

Vraagnummer: S- 616 (2022-037893)
Datum indiening: 30 augustus 2022
Onderwerp: Extreme inflatie, koopkracht, energiearmoede
Naam indiener: Aad Noordermeer, Burgerbelangen OverBetuwe

Aan de leden van het college van Burgemeester en Wethouders,

Inleiding/Aanleiding

Energiearmoede is al langer een punt van zorg in onze gemeenteraad. In januari 2019 stelde de CDA-fractie hierover schriftelijke vragen (S-392¹) en o.a. in april 2021 stelde de BOB-fractie vragen (o.a. S-553²) over het feit dat woonkostenneutraliteit en energiearmoede door de Groene Metropoolregio niet als regionaal vraagstuk werd gezien.

Meer praktisch stelden diverse fracties op initiatief van de CU op 22 maart 2022 vragen over de uitbetaling van de energietoeslag (S-595³), later gevolgd door vragen van BOB over de drempel die is opgeworpen door de wijze waarop minima die niet bekend zijn bij de gemeente deze toeslag moeten aanvragen (S-605⁴).

Sinds maart 2022 (na de uitbraak van de oorlog in Oekraïne eind februari 2022) is landelijk o.a. door het Centraal Planbureau (CPB) aandacht gevraagd voor de financiële kwetsbaarheid van huishoudens voor stijgende energieprijzen⁵. De geraamde koopkrachteffecten op huishoudens (en met name op lagere inkomens en kinderarmoede) werden steeds dramatischer⁶. Die effecten zijn in Nederland extra groot door de manier waarop we de energiemarkt georganiseerd hebben én doordat het pakket beleidsmaatregelen tot nu toe in Nederland beperkt is⁷. In de meest recente raming van het CPB stijgt het aantal kinderen dat opgroeit in armoede in 2022 van 7,2% naar 9,2% (en in 2023 naar 9,5%)⁸.

Naar aanleiding hiervan is vanuit de Tweede Kamer gevraagd om (aanvullende) maatregelen. Inmiddels is duidelijk dat voor 2022 hierbij weinig (gericht) meer mogelijk is. Recent heeft de minister van Buitenlandse Zaken weliswaar een fors pakket maatregelen bepleit van zo'n tien miljard euro, maar daarmee is dat pakket er nog niet. En bij het ontbreken van een datum bij dit pleidooi, ligt het voor de hand dat dit vooral op 2023 gericht is.

We gaan ervan uit dat het College de Haagse discussies niet (heeft) afgewacht, maar ook actief aan de slag is (geweest) met wat we lokaal kunnen doen. Het ontbreekt de raad echter aan een overzicht van uitgevoerde en ingezette acties, inclusief het bereik ervan. En daarmee aan een basis om te kunnen bepalen waar meer of anders noodzakelijk is.

¹ <https://overbetuwe.bestuurlijkeinformatie.nl/Reports/Document/daf05ce5-a21e-4b15-a972-fafd3d1b4419?documentId=88a6c1ce-47b8-4ad9-bc2b-d4c686904f37>

² <https://overbetuwe.bestuurlijkeinformatie.nl/Reports/Item/a3411034-33fa-45b0-aa8a-31530ee61fe2>

³ <https://overbetuwe.bestuurlijkeinformatie.nl/Reports/Item/c4f2abc2-e0ee-4248-8e69-fec6d9522de1>

⁴ <https://overbetuwe.bestuurlijkeinformatie.nl/Reports/Item/43a23e9d-6eb8-4751-a50f-c0a356fa7590>

⁵ <https://www.cpb.nl/sites/default/files/omnidownload/Centraal-Economisch-Plan-CEP-2022-Verdieping.pdf> en <https://www.cpb.nl/schokbestendigheid-huishoudens>

⁶ https://www.cpb.nl/sites/default/files/omnidownload/CPB-presentatie-cMEV2022_TK_v4.pdf

⁷ <https://www.hartvannederland.nl/nieuws/economie/buurlanden-trekken-veel-meer-geld-uit-voor-steunpakketten-energiecrisis>

⁸ <https://www.cpb.nl/augustusraming-2022#docid-160931>

Wij zijn ons hierbij bewust van het feit dat de gemeente geen inkomenspolitiek kan en mag bedrijven. De gemeente gaat echter wel over armoede en armoedebeleid. We gaan er ook vanuit dat de doelstelling rond kinderarmoede uit het coalitieakkoord gewoon staat. En de gemeente maakt met woningbouwcorporaties prestatieafspraken en kan via het duurzaamheidsbeleid de energiearmoede beperken.

Vanuit het coalitieakkoord is hierbij van belang dat daarin is opgenomen dat “Het aantal kinderen dat in armoede opgroeit moet worden teruggedrongen.” en de notie ‘Je kunt niet groen doen als je rood staat.’

Daarom heeft Burgerbelangen OverBetuwe de volgende vragen:

Onze vragen:

Energiebesparing

1. Wat is de actuele stand van zaken in de uitvoering van de prestatieafspraken d.d. 13 december 2021 (waar mogelijk graag uitgesplitst per corporatie):
 - welke voortgang is geboekt bij de aanpak van naden en kieren⁹ sinds in 2019 het project energiecoaches is gestopt “omdat er geen gezamenlijke visie binnen de groep ontwikkeld kon worden op het doel en de werkwijze van de inzet van de energiecoaches”?
 - welke voortgang hebben woningbouwcorporaties sinds 2020 geboekt bij de verduurzaming van woningen (met name bij het isoleren van woningen)?
 - hoe is de stand en de ontwikkeling in de afgelopen jaren van het aantal huurwoningen met een energielabel E, F of G in Overbetuwe? Kunt u daarnaast een update geven van figuur 5.3 uit het recente Rekenkamerrapport ‘Klimaatbeleid in Overbetuwe 2008-2021: doelen, middelen en resultaten’?
2. Wat is het effect geweest van de eind 2021 gehouden cadeaubonnenactie voor gratis energiebesparende producten (o.a. welk budget is besteed, wat was het bereik per kern, onder huurders respectievelijk woningeigenaren en/of onder bewoners van woningen met een energielabel E, F of G)? Op de site van de gemeente lazen we dat meerdere huurders wel bonnen hadden aangevraagd, maar die niet tijdig hebben verzilverd.
3. Welke mogelijkheden ziet u voor een (gerichtere) vervolgactie, al dan niet gebruik makend van de toolkit energiearmoede¹⁰ (ook rekening houdend met de via de voorjaarsnota ook aan onze gemeente beschikbaar gestelde extra middelen¹¹)?
4. Wat is het effect geweest van de actie waarbij inwoners van Overbetuwe zich konden inschrijven voor een actie waarbij ze een offerte voor isolatie ontvingen van door het Energieloket geselecteerde installateurs?

Bereik bestaand beleid energietoeslag en armoedebeleid

5. Welk deel van de doelgroep is inmiddels (naar schatting) bereikt met de energietoeslag? Welke gerichte acties zijn inmiddels ondernomen om de groep die ‘niet bekend is bij de gemeente, maar wel voldoet aan de voorwaarden’ te bereiken? Welk deel van die groep is naar schatting inmiddels bereikt? Hoe is de afstemming hierover in de regio?
6. In de door Overbetuwe getroffen regeling is – aansluitend bij de modelregeling van Divosa – geen peildatum opgenomen voor de ambtshalve toekenning. Wij zien dat in

⁹ <https://www.milieucentraal.nl/energie-besparen/isoleren-en-besparen/naden-en-kieren-dicht/>

¹⁰ <http://energiearmoede.nl/>

¹¹ <https://vng.nl/nieuws/meer-geld-naar-gemeenten-voor-energiebesparende-maatregelen>

andere gemeenten, zoals Arnhem (1 april 2022) en Utrecht (14 maart 2022) wel een peildatum opgenomen¹². Waarom is in de beleidsregels van Overbetuwe geen peildatum opgenomen voor de ambtshalve toekenning? Wordt er in de praktijk wel een peildatum gehanteerd, bijv. bij verhuizingen naar onze gemeente (waarbij ook voorkomen moet worden dat iemand in meerdere gemeenten de toeslag kan ontvangen)? Kunt u de gemaakte afweging toelichten.

7. Sommige gemeenten hebben ook aanvullende regelingen, zoals de gemeente Utrecht¹³. Welke mogelijkheden ziet u hiervoor in onze gemeente, al dan niet na nieuwe kaderstelling door de raad?
8. Welke mogelijkheden ziet uw College om (via aanvullende regelingen) met name de verwachte stijging van kinderarmoede te beperken c.q. de doelstelling uit het coalitieakkoord om kinderarmoede binnen deze collegeperiode te verminderen te realiseren?
9. Wat doet de gemeente voor de groep die net buiten de doelgroep van de regeling van de energietoeslag valt, zoals ouderen met alleen AOW en een klein pensioen, waarvoor de harde inkomensgrens (door het principe 'alles of niks') oneerlijk uitvalt?

Contacten met maatschappelijke organisaties en omliggende gemeenten

10. Met welke organisaties en andere stakeholders (denk aan Stichting Leergeld, kerken, scholen, Heteren Sociaal etc.) is/gaat het college in gesprek over de huidige armoede en de te verwachten toename van Overbetuwse huishoudens die te maken krijgen met armoede als gevolg van de torenhoge (energie)prijzen? Kan het college de raad deelgenoot maken van deze gesprekken? Welke nadere afspraken zijn gemaakt over het tijdig uitwisselen van signalen?
11. Heeft het college nauw contact met andere (omliggende) gemeentes? Welke gesprekken worden waar momenteel gevoerd? Kan het college de raad deelgenoot maken van deze gesprekken?
12. Langdurige geldstress zorgt ook voor meer drukte bij onder andere huisartsen en het Sociaal Team Overbetuwe als gevolg van fysieke en mentale klachten. Heeft het college reeds gesprekken gevoerd met huisartsenpraktijken en andere professionele zorgorganisaties in Overbetuwe hoe daar in samenwerking op in te spelen? Zo nee, waarom niet?

Gemeente en ambtelijke organisatie intern

13. Kan het college een inschatting (procentueel) maken van hoeveel Overbetuwse huishoudens meer dan gemiddeld in hun koopkracht geraakt zullen worden door de gestegen (energie)prijzen en wat de te verwachten impact is voor de inwoners van Overbetuwe? Zo nee, waarom niet? Wanneer kunnen we dat wel verwachten?
14. Het risico bestaat dat het aantal huishoudens dat zijn energie(jaar-)rekening niet kan betalen zal toenemen. Zie de info op consuwijzer¹⁴ en het eerdere bericht van

¹² [BELEIDSREGELS EENMALIGE ENERGIETOESLAG GEMEENTE ARNHEM 2022 \(overheid.nl\)](#) en [Beleidsregel energievergoeding gemeente Utrecht \(overheid.nl\)](#)

¹³ [Product - Vergoeding energiekosten aanvragen - Online loket \(utrecht.nl\)](#)

¹⁴ <https://www.consuwijzer.nl/elektriciteit-en-gas/ik-heb-een-probleem/kan-energierekening-niet-betalen#:~:text=Energieleveranciers%20hoeven%20geen%20betalingsregeling%20met,algemene%20voorwaard en%20van%20uw%20energieleverancier>

Energie-Nederland¹⁵. Zijn de huidige (werk-)afspraken om afsluiting te voorkomen dan naar uw oordeel nog voldoende? Zo ja, waarom?

15. Is de ambtelijke organisatie intern klaar om een snelle en hoge toestroom van Overbetuwse 'inwoners in de problemen' aan te kunnen? In hoeverre is het college op dit moment aan het anticiperen? Wordt er extra capaciteit gecreëerd? Zo nee, waarom niet?

Gelieve hierop zo spoedig mogelijk een antwoord te geven,

Ondertekening:

Aad Noordermeer, Burgerbelangen OverBetuwe (BOB)

¹⁵ <https://www.energie-nederland.nl/energieleveranciers-gaan-er-vanuit-dat-minnelijke-schuldregeling-bij-voldoende-perspectief-door-kan-lopen/>